

Література

1. *Вища освіта країни і Болонський процес: навч. посібник* / за ред. В.Г. Кременя. – Тернопіль : Навчальна книга «Богдан», 2010. – 384 с.
2. *Болонський процес: десять років реформ* [Електронний варіант]. – Режим доступу : http://osvita.ua/vnz/bologna_process/6885
3. *Значна частина безробітних – це випускники вузів* [Електронний варіант]. – Режим доступу : <http://osvita.ua/vnz/news/27494>
4. *Петько Л.В.* Навчання дітей іноземної мови стартує у початковій школі (роздуми щодо проведення контрольних робіт МОНМС України з іноземної мови в ЗНЗ) // Директор школи, лицею, гімназії, 2011. – № 4. – СС. 97–100.
URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7884>

Л.В.Петько

кандидат педагогічних наук, доцент НПУ імені М.П. Драгоманова
e-mail: petkoluda@mail.ru

УДК 378.014.24:81

Актуальність володіння іноземними мовами у сучасному євроінтеграційному процесі сучасної вищої освіти

Євроінтеграційний процес активно впливає на розвиток сучасної вищої освіти в європейському просторі, в Україні, зокрема, яка обрала європейський вибір свого розвитку (економічного, соціального, політичного і т.ін.), а також орієнтації на інтеграцію в Європейський Союз. Лісабонська конвенція, підписана у 1997 р., стала підґрунтям розробки принципів Болонської декларації, які мають на меті уніфікувати вищу освіту в Європі (визнання кваліфікації та освіти) і підвищити мобільність студентів.

Лісабонська угода визначає існування різноманітних освітніх систем і виступає за створення умов за яких більша кількість людей, скориставшись усіма перевагами і здобутками національних систем освіти і науки, зможе бути мобільними на європейському ринку праці [1, 3].

За останні роки в усіх 46 країнах введено триступеневу систему вищої освіти: бакалавр– магістр –доктор.

Міністри освіти країн, задіяних у цьому процесі прийняли рішення про 20% кількість студентів, які до 2020 р будуть навчатися або стажуватися в однієї з 46 європейських країн, які за своїм соціально-економічним розвитком дужі різні – такий

негативний соціально-економічний вибір негативно впливає на мобільність студентів, тому вони повинні мати рівні можливості для свого пересування.

Недоліком виступає також те, що не усі країни розробили власну стратегію сприяння студентської мобільності. Заплановані показники Німеччини щодо навчання студентів закордоном (певних частин навчальних курсів) змушують серйозно замислитися – 50% (тобто кожен другий студент!), Нідерланди орієнтуються на 25%, Бельгія, Мальта, Франція, Швейцарія – до 20%, в той час як в «Україні немає жодних цілей щодо сприяння студентському обміну» [2].

Німеччина, будучи економічним лідером в Європі, прекрасно усвідомлює, що загальну спрямованість економіки любої країни у XXI ст. будуть визначають такі чинники: ефективність науки та впровадження нових технологій, де інтелектуальному капіталу відводиться провідна роль.

За таких умов набуття знань неможливе без володіння іноземними мовами (ІМ), і в першу чергу англійської – як засобом міжнародної комунікації. Проведене нами анкетування у вересні 2011р. студентів-першокурсників (560 респондентів) педагогічного університету засвідчило дуже невтішні прогнози: 72% опитаних показали низький рівень знань з ІМ, 28% – достатній, 4% – середній, 1% – високий.

Але треба наголосити на те, що вступники до ВНЗ приходять із загальноосвітніх навчальних закладів (де ІМ вивчалася з першого класу), з коледжів, технікумів (де на першому курсі ІМ вивчається за 10–11-ті класи, а далі – за професійним спрямуванням) [4].

У ВНЗ кількість годин з навчання ІМ скоротилося: за новими навчальними планами іноземна мова вивчається на практичних заняттях в кількості 62 навчальних годин (тобто протягом перших трьох семестрів). Хоча в Україні дуже активно пропонуються освітні послуги з вивчення іноземних мов на різноманітних курсах, що свідчить про затребуваність даних послуг, які коштують недешево.

На нашу думку, скорочення годин з вивчення ІМ у ВНЗ не є обґрунтованими. З нашого досвіду вступники до магістратури, які навчалися на курсах, щоб підготуватися до вступного іспиту з ІМ до магістратури, засвідчили, що на цих курсах вивчення ІМ не відбувається за професійною спрямованістю (на що націлені навчальні програми у ВНЗ), а йде навчання за лексикою широкого вжитку.

То кого ж посилати закордон вчитися? Що там наші посланники-студенти зрозуміють під час лекцій і які результати будуть показувати?! Як в одній з бесід, директор одного з провідних інститутів сказав: «І гранти є, а послати закордон нема кого – іноземної мови не знають». (Це нагадує часи Петра Великого).

Такий стан освіти в галузі іноземних мов свідчить про те, наскільки люди погано можуть прогнозувати своє майбутнє.

А майбутнє на ринку праці невтішне. За результатами 2011 року «на одну вакансію в середньому по Україні претендувало вісім осіб, які шукали роботу...більш ніж півтора мільйонної армії безробітних – це молодь, випускники вищих навчальних закладів. Така ситуація виникла через невідповідність попиту на робочу силу тим пропозиціям, які дають вищі навчальні заклади» [3], а також через неконкурентноспроможність отриманих знань. То ж і їдуть наші студенти і випускники ВНЗ до Європи «по обміну» в якості чорноробочих в найми на заробітки, продовжувати «вивчати» ІМ «домашнього» вжитку.

На підставі сказаного вище, можна стверджувати, що

- в світлі Болонського процесу перед учителями (загальноосвітніх закладів) та викладачами ІМ вузів постає конкретне завдання широкомасштабної підготовки молоді до навчання в рамках освіти європейських університетів;
- спрямовувати види навчальної діяльності з ІМ на самостійне опрацювання навчального матеріалу, як одне із основних засобів оволодіння навчальним матеріалом;
- навчання ІМ у ВНЗ проводити за фаховою спрямованістю;
- МОНМС України переглянути вимоги і посилити контроль щодо викладання іноземних мов в усіх ланках освіти.